

С. О. Кузнichenko

кандидат юридичних наук, доцент, начальник кафедри адміністративного права та адміністративного процесу КрЮІ ХНУВС

А. В. Басов

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права та адміністративного процесу КрЮІ ХНУВС

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ В УМОВАХ ДІЇ РЕЖИМУ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ

Одним із органів державної влади на який покладено завдання щодо реалізації заходів режиму надзвичайного стану є Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС України).

Слід зазначити, що одна із найважливіших особливостей діяльності органів внутрішніх справ (далі – ОВС) та внутрішніх військ (далі – ВВ) МВС України полягає у тому, що ця діяльність може протікати в обстановці, що швидко змінюється та ускладнюється. Успішне виконання завдань, які раптово виникли, можливе лише при максимальному використанні усіх сил та засобів органів внутрішніх справ, які повинні бути приведені у стан відповідної готовності [1, с. 20–22; 2, с. 42–47].

Постановка і вирішення проблеми підвищення ефективності діяльності ОВС та ВВ МВС України у надзвичайних ситуаціях (далі – НС), що зумовили введення надзвичайного стану, насамперед пов'язані з уточненням особливостей компетенції – адже саме компетенція у своїй єдності визначає сукупність основних напрямків діяльності, які покладаються на систему органів внутрішніх справ [3, с. 63].

Компетенція ОВС та ВВ МВС України у розглянутих умовах визначається сукупністю правових актів, а також актами, що безпосередньо приймаються під час введення режиму надзвичайного стану. До таких актів відносяться:

– Закони, що визначають правовий статус Міністерство внутрішніх справ України в цілому (Закони України “Про міліцію”; “Про правовий режим надзвичайного стану”; “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”; “Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України”; Про правові засади цивільного захисту; Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

– Указ Президента України “Про введення надзвичайного стану”, в якому визначаються державні органи, що відповідальні за здійснення заходів надзвичайного стану;

– відомчі нормативні акти, що приймаються безпосередньо Міністерством внутрішніх справ України (Наказ МВС України № 390 від 17 травня 1999 р. “Про затвердження положень про функціональну підсистему забезпечення охорони громадського порядку й забезпечення гасіння великих та складних пожеж Єдиної державної системи запобігання і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природно-

го характеру"; Наказ МВС України №404 від 28 липня 1994 р. "Про затвердження Статуту патрульно-постової служби міліції України", Наказ МВС України № 1268 від 07 грудня 2002 р. "Про затвердження Положення про Оперативний штаб МВС України та складу оперативного штабу МВС України" та ін.).

Діяльність ОВС та ВВ МВС України набуває винятково важливого значення в умовах різкої зміни оперативної обстановки, яка відбувається внаслідок виникнення НС, що зумовили введення режиму надзвичайного стану [4, с. 463–489]. При виникненні НС, у першу чергу, небезпеці піддаються відразу кілька елементів оперативної обстановки. По-перше, у даному випадку під загрозою опиняються життя і здоров'я багатьох людей, значна кількість державного та іншого майна. По-друге, як правило, порушується встановлений режим роботи організацій, підприємств, установ і життя населення. І нарешті, по-третє, створюється можливість для вчинення окремими особами протиправних дій. Попередження й ліквідація зазначених негативних наслідків передбачає залучення значних сил органів внутрішніх справ, а у деяких випадках і сил інших органів виконавчої влади, суворе розмежування їх функцій, належну взаємодію, чіткі і послідовні дії всіх учасників здійснюваних заходів.

Вивчення досвіду діяльності Міністерства внутрішніх справ Російської Федерації під час виникнення різного роду НС звертає увагу на таку закономірність: поряд зі звичайними, повсякденними завданнями, органи внутрішніх справ та внутрішні війська виконують додаткові, якісно нові завдання щодо охорони громадського порядку і забезпечення громадської безпеки. Ці завдання спрямовані на поновлення порушеного порядку та його підтримання у надзвичайних умовах [3, с. 68].

В залежності від підстав введення режиму надзвичайного стану ОВС та ВВ МВС України, забезпечують виконання таких заходів:

- організовують запровадження режиму комендантської години;
- забезпечують особливий режим в'їзду та виїзду;
- обмежують рух транспортних засобів та здійснюють їх огляд;
- здійснюють дії, які направлені на посилення охорони громадського порядку на об'єктах, що забезпечують життєдіяльність регіону, де введений режим надзвичайного стану;
- сприяють проведенню тимчасової або безповоротної евакуації населення;
- тимчасово вилучають у громадян вогнепальну та холодну зброю та боеприпаси, а у підприємств, установ та організацій – також у і навчальну військову техніку, радіоактивні, вибухові, сильнодіючі хімічні та отруйні речовини;
- здійснюють режимно-карантинні заходи (встановлення карантинно-перепускних пунктів);

— здійснюють перевірку документів у громадян в місцях їх скупчення, а у виняткових випадках — проводять особистий огляд та огляд речей.

Таким чином, як ми бачимо покладені на органи внутрішніх справ заходи щодо реалізації режиму надзвичайного стану стосуються найважливіших напрямків життєзабезпечення населення в умовах дії цього режиму.

Література

1. Гижевский В.К. Назначение и организация деятельности дежурной службы ОВД: Лекция. — К.: НИИ РИО КВШ МВД СССР, 1988. — 40 с.

2. Громов М.А., Белоусов В.А. Проблемы организации взаимодействия сил горрайорганов внутренних дел в особых условиях // Совершенствование управления органами внутренних дел в особых условиях: Сборник научных трудов / Академии МВД России. — М., 1992. — С. 42-47.

3. Гуцин В.В. Чрезвычайное положение: административно-правовой аспект: Пособие. — М.: ВНИИ МВД России, 1996. — 76 с.

4. Адміністративна діяльність міліції: Підручник / За заг. ред. О.М. Бандурки. — Х.: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. — 440 с.